

Debatten om V, *Revolution* och SP rullar vidare

Den 6/9 2015 slog Vänsterpartiets partistyreelse med knapp majoritet fast att gruppen *Revolution* (tidigare *Avanti*) är att betrakta som ett ”konkurrerande parti”, vilket i klartext betyder att medlemskap i *Revolution* är oförenligt med medlemskap i V.

Det är dock inte bara *Revolutions* vara eller icke vara i V som står på dagordningen, utan även den mycket viktiga frågan om vilket slags parti som vänstern av idag behöver och i synnerhet vilken betydelse som intern partidemokrati spelar i det sammanhanget: Är V berett att acceptera s k tendensfrihet, dvs medlemmars rätt att tillsammans med andra framföra och argumentera för ståndpunkter som inte nödvändigtvis partiledningen auktoriserat? Frågan har även aktualiserats via de samtal som förts mellan V och Socialistiska Partiet om möjligheterna för SP:are att kollektivt eller individuellt gå med i V. Behandlingen av *Revolution* betyder att V-ledningen inte vill veta av några ”tendenser” (vilket man också säger uttryckligen i ett svar till SP). Detta kan tyckas vara märkligt eftersom V tidigare tillåtit inte bara tendenser utan även ren fraktionsverksamhet, såsom den högeropposition som bedrevs av *Vägval vänster* (med Johan Lönnroth som ordförande under åren 2004-2009). Det är således uppenbart att man i V gör skillnad på ”opposition” och ”opposition” – högeropposition har man betydligt lättare att överse med än opposition som drar åt vänster. Detta bådär inte gott. Vi får hoppas att man inser att detta är ett misstag som kan leda till att V ställs åt sidan vid ett eventuellt radikalt uppsving.

Se även ”del 1” av denna debatt: [Vänsterpartiet, tidningen *Revolution* och SP](#)

MF 15/10 2015

Innehåll

Arbetarmakt	1
<i>Uteslutningshotet mot Revolution/Avanti och den revolutionära organisation vi behöver</i>	1
Flamman	8
<i>V:s partistyreelse riskerar försvaga partiet</i>	8
<i>För ett pluralistiskt vänsterparti</i>	9
<i>Revolution under cover</i>	10
<i>Kommentarer till ”Revolution under cover”</i>	11
Internationalen	13
<i>V till SP: ”Ni är välkomna, men inte som politisk strömning”</i>	13
<i>Tendensfrihet handlar om en ny tids vänsterpartier</i>	14
Offensiv	15
<i>Vad står egentligen V för?</i>	15
Lästips – om intern partidemokrati, ”tendensfrihet” m m	18

Arbetarmakt

Uteslutningshotet mot Revolution/Avanti och den revolutionära organisation vi behöver

Jens-Hugo Nyberg

Arbetarmakt 22/9 2015

Vänsterpartiets partistyreelse har med knappast möjliga majoritet (12-10) beslutat att betrakta den trotskistiskt anstrukna föreningen Revolution, tidigare Avanti¹, som ett konkurrerande parti, och att medlemskap där därmed inte är förenligt med medlemskap i Vänsterpartiet. Avanti, som är International Marxist Tendency's (IMT) svenska sektion, förnekar dock bestämt att de på något sätt skulle vara ett konkurrerande parti, och har satt igång en försvarskampanj mot uteslutningshotet.

Arbetarmakt håller med Avanti om att V-medlemmar bör motsätta sig en eventuell uteslutning av gruppen. Och visst är den planerade utrensningen – liksom den [tidigare uteslutningen av gruppen kring Markus Allard](#) – ett tecken på Vänsterpartiets anpassning högerut. Men i sitt svar till V-ledningen lägger Avanti fram ett helt otillräckligt program för ett revolutionärt socialistiskt parti.

I [en förklarande artikel på Vänsterpartiets hemsida](#) utvecklar partisekreterare Aron Etzler, som senast var mycket aktiv kring uteslutningarna av partivänstern kring Markus Allard i Örebro, varför beslutet fattades:

Organisationen Revolution är den svenska sektionen av den trotskistiska internationalen IMT som har ett eget politiskt projekt, definierat i programmatiska texter som publicerats av organisationen. Detta projekt är skilt från Vänsterpartiets, och IMT är öppna med att de arbetar entristiskt. Det betyder att de går med i större organisationer och partier och verkar för en förändring av hur dessa arbetar och vilka politiska frågor som bör stå på dagordningen.

(..)

¹ För att undvika förväxling med vår för tillfället vilande ungdomsorganisation, sedan länge aktiv under namnet *Revolution*, eller med dess syskongrupper i andra länder, använder vi i artikeln namnet Avanti för att beskriva de svenska IMT-anhängarna.

Man måste inte ställa upp i val för att vara ett konkurrerande politiskt parti. Revolution är den svenska sektionen av en trotskistisk international med ett eget politiskt projekt. De finns i Vänsterpartiet för att de vill förändra Vänsterpartiet och de gör det organiserat.

Trots att Etzler bedyrar att man visst får vara marxist som V-medlem är det tydligt att Vänsterpartiet de senaste åren har gått ordentligt åt höger, på en praktisk, politisk och programmatisk nivå.

Vänsterpartiet har ju i många år i praktiken fungerat som en vänsterflank till Socialdemokraterna, och varit med om att rösta igenom allt från privatiseringar till nedskärningar för att bevara alliansen med S. Det senaste tio åren har det varit uppenbart att V-ledningen nu är helt inriktade på detta: att accepteras av S-toppen och släppas in i samarbeten, speciellt att få komma in i regeringsvärmen. Numera finns deras verbala och formella opposition mest kvar gällande storleken på budgetposter och symbolfrågan nej till vinster i välfärden. Inriktningen på att släppas in i regeringen har en nödvändig bieffekt: alla försök att mobilisera underifrån mot regeringens marknadsanpassade politik måste uteslutas, på sin höjd med undantag för lite symboliska manifestationer. Inte heller de senaste årtiondena mobiliserade partiet visserligen sådana kampanjer, men så länge de bara agerade parlamentariskt stöd fanns fortfarande en möjlighet till det. Med den nuvarande inriktningen på tillräcklig acceptans för ministertaburetter är sådana aktiviteter däremot helt otänkbara. Det här syns inte bara i avsaknaden av försök till verklig kamp – till skillnad från bara opinionsyttringar i form av manifestationer, eller dylikt – utan också exempelvis i att Jonas Sjöstedt har gått ut och sagt att det är fel att ens störa Sverigedemokraternas torgmöten, och att polisen har rätt att upplösa vänsterns demonstrationer när de finner det nödvändigt. Det är i det här ljuset som uteslutningshotet mot Avanti bör ses: som ett steg på vägen mot att byråkratiskt vingklippa all verklig vänsteropinion i Vänsterpartiet, allt som kan hota partiets uppvaktning av den socialdemokratiska partitoppen och följsamhet mot Svea rikets lag. Även de Vänsterparti- eller Ung Vänstermedlemmar som lider av trotskistnoja bör därför motsätta sig de hägrande uteslutningarna.

Vänsterpartiets politik har legat långt från det genuint revolutionära allt sedan dåvarande kommunistpartiets underordning för Moskva 1929, men numera finns det inte ens några formella spår kvar av ett revolutionärt program. En hel del medlemmar tror utan tvekan fortfarande på kommunismens grundsatser om det klasslösa samhället, men som parti har Vänsterpartiet inte längre någon uppfattning om hur den socialistiska revolutionen ska gå till, eller ens vad socialism och kapitalismens avskaffande innebär, förutom några allmänna abstrakta punkter.

Det är utifrån dessa insikter vi måste bedöma både de hotande uteslutningarna och den radikala vänsterns – inklusive Avantis och Socialistiska partiets – svar.

Vad är entrism?

Avanti har varit noga med att förneka att de är ett konkurrerande parti och att betona att de är lojala partimedlemmar – de tillhör bara partivänstern och anser att partiets politik måste vridas åt vänster. Framför allt förnekar de bestämt att de skulle vara ”entrister”, något bland andra V-ledningen har anklagat dem för. Det råder stor förvirring om vad det här begreppet betyder. Det har för de flesta vänts till att bli en förolämpning: att på falska grunder lura sig in i en annan organisation för att ta över, eller ”kuppa”, den. Men taktiken har en helt annan historia.

Entrismen var en taktik som inom den trotskistiska rörelsen uppkom på 1930-talet. Stora delar av medlemskapet i Europas socialistiska och socialdemokratiska partier hade radikaliserats under den ekonomiska krisen och nazisternas maktövertagande i Tyskland, och betydande vänsterflyglar i partierna förespråkade öppet revolution och proletariats diktatur. Samtidigt väntade sig trotskisterna i Den internationella vänsteroppositionen, som senare skulle utvecklas till Fjärde internationalen, att andra världskriget skulle mynna ut i ett kraftigt

revolutionärt uppsving, som de själva skulle kunna ställa sig i spetsen för. Det var där och då idén om att det var nödvändigt att gå in i de reformistiska arbetarpartierna och stanna där tills nästa revolutionära kris uppstod.

De franska, amerikanska och belgiska sektionerna av Vänsteroppositionen beslutade följaktligen att gå in i sina länders socialistiska (reformistiska) partier – under öppet flagg, där de lade fram sitt revolutionära program och sin kritik av den styrande partihögern. Vänstern i de respektive partierna välkomnade de trotskistiska organisationerna som medlemmar, som en allierad i kampen mot de reformistiska partiledningarna, men med i trotskisternas beräkning fanns hela tiden att partibyråkraterna oundvikligen skulle slå tillbaka. Ingen väntade sig alltså att medlemskapet i dessa partier skulle bli långvarigt – men man hoppades kunna bistå partivänstern i kampen mot den reformistiska högerledningen, och, om en splittring av partiet skulle uppkomma, i så fall vinna fler anhängare till den revolutionära saken.

De revolutionära situationerna blev dock betydligt mindre generella och långvariga än Vänsteroppositionen hade hoppats på, och snart befann sig Europa i en avgjort icke-revolutionär period. 1930-talets förhållanden, med stora revolutionära flyglar i de socialdemokratiska partierna, var borta, som de har förblivit sedan dess. Det var nu inte längre möjligt att gå in i reformistiska partier med öppna kort och förklara att de högerinriktade partibyråkraterna måste slängas ut, och partiet anta ett revolutionärt handlingsprogram, då uteslutningar i så fall hade varit att vänta inom kort. Ingen högljudd partivänster kunde utgöra ens ett tillfälligt skydd.

Då ingen revolutionär situation inte heller var att vänta inom den närmaste tiden, eller ens på åtskilliga år, drog vissa ledande medlemmar i Fjärde internationalen slutsatsen att det var nödvändigt att ändå gå in i de reformistiska partierna, men nu för att stanna länge; entrism *sui generis* – teorin om entrismen av en särskild sort utvecklades. Det skulle vara en djup entrism, till skillnad från den entristiska taktik några av sektionerna hade antagit på 30-talet. Under de kommande årens splittrades Fjärde internationalen i flera delar, och den tendens som mest konsekvent och framgångsrikt tillämpade det nya djupentrism-konceptet leddes av Ted Grant. I början av 1950-talet ledde han ett inträde i Labour i Storbritannien, med målet att stanna där åtskilliga år. Det fanns bara en möjlighet att lyckas med detta, menade Grant: trotskisterna måste dölja delar av sin politik och sitt program, och framför allt inte tydligt fördöma eller ta kamp emot de högerinriktade byråkrater som anpassade partiets politik efter den brittiska imperialismens behov. Den förvridna taktik de flesta i dag känner som entrism var född. Ted Grants internationella politiska strömning – IMT, eller grantiterna – är densamma som Avanti i dag tillhör, och som Rättvisepartiet Socialisterna tillhörde fram till början av 90-talet.

Givetvis bör man inte tvärsäkert slå fast att entrism bara och i alla situationer måste göras som Vänsteroppositionen gjorde det på 30-talet. Inte desto mindre är farorna med alla sorts anpassning och alla försök att dölja delar av det revolutionära programmet uppenbara – speciellt när det görs under flera år, för att inte tala om årtionden. Detta visades tydligt när grantiterna kom att öppet anta ett vänsterreformistiskt program. Parollen ”Labour till makten på ett socialistiskt program” (eller, i Sverige: ”S och V till makten på ett socialistiskt program”) var ett sätt att framställa det som att Labour kunde pressas till vänster, komma till makten, förstatliga de stora företagen och sen leda utvecklingen mot socialism, utan en bestämd brytning med den borgerliga statsapparaten. Behovet av kamp mot statens maktcentrum, förberedelser att slå tillbaka kontrarevolutionärt våld (förutom vara formuleringar om att mobilisera arbetarrörelsen) eller nödvändigheten av att mobilisera gräsrotterna inom Labour och fackföreningarna för att kasta ut de pro-kapitalistiska byråkraterna nämndes inte. Oavsett hur väl de djupentristiska kadrerna skolade sig i tysthet – utan att förneka riskerna för att de också skulle påverkas av den urvattnade officiella politiken – innebar detta med nödvändighet att den inofficiella tendensens anhängare fick just en vänsterreformistisk skolning, inte en tydligt

revolutionärt marxistisk. För att till varje pris få förbli inom de partier man valt att arbeta inom blir resultatet av djupentristen också ofta att dess anhängare i praktiken tvingas ljuga för de partikamrater man vill vinna: man tvingas framställa sig som blott en tidningsförening eller en lös grupp till vänster inom partiet, även om man i själva verket är en fast organiserad, programmatiskt grundad grupp.

I början av 90-talet bröt stora delar av Ted Grants internationella organisation med den djupentristiska inriktningen, och lanserade öppna och fristående organisationer, som Rättvisepartiet Socialisterna i Sverige. De blev till internationalen CWI. De som krampaktigt och trots att uteslutningarna duggade tätt ville hålla kvar vid taktiken om att gräva ner sig i de reformistiska partierna, däribland Ted Grant själv, blev IMT – i Sverige hette organisationens anhängare Socialisten, och i dag Avanti.

Avantis svar på uteslutningshotet

En [försvarsartikel](#) som publicerats på Avantis hemsida och [en annan, liknande artikel i Flamman](#) ger sammantaget en redogörelse av den kampanj organisationen nu bedriver för att få kvarbli i Vänsterpartiet. Man beskriver Avanti som en ”idéströmning bland flera andra” inom partiet:

Vi har redan förklarat varför Revolution omöjligt kan vara något konkurrerande parti till Vänsterpartiet. Revolution ställer inte upp i några val, utan uppmanar tvärtom till en röst på Vänsterpartiet, vi stöttar partiet aktivt i valrörelser, och uppmuntrar folk till att gå med och bli aktiva i både Vänsterpartiet och Ung Vänster. Men vi har varit väldigt tydliga med att vi är en politisk idéströmning, med vissa gemensamma idéer som vi försvarar, och att vi också är organiserade runt en tidning.

I den mån Avanti ens är ett politiskt projekt sätter de det själva inom citationstecken. Snarare rör det sig om en tidningsförening, att jämföra med *Flamman* eller *Clarté*, och det internationella arbetet är att jämföra med partiorganisationen Centrum för marxistiska samhällsstudier (som deltar i Europeiska vänsterpartiets teoretiska nätverk, Transform), skriver man.

Visserligen klargör de att de anser att Vänsterpartiet ska vara ett revolutionärt parti. De kritiserar V-ledningen för att ha gått åt höger och tonat ner krav som sex timmars arbetsdag, förstatligande av bankerna och för att inte driva en offensiv satsning på 200 000 nya jobb inom offentlig sektor – och sätter detta i samband med anpassningen till Socialdemokraterna. Vidare skriver Avanti om att det kommer att vara omöjligt att få igenom större reformer utan att mobilisera och bygga stora proteströrelser mot nedskärningar på gator och torg. Och även om Avanti-medlemmarna är ”stolta medlemmar i ett parti med revolutionär tradition” vill de att partiet ska ”gå längre” än till dagens radikalism:

Man måste anta ett socialistiskt program och vara redo att leda en kamp som går utöver kapitalismens ramar, och våga nationalisera bankerna och storföretagen och uppmana arbetarklassen att ta över samhällets styre.

Vad gäller partiets verkställande utskott är kritiken hårdare. Avanti påpekar att VU förvaltar ett kvarvarande stalinistiskt arv och att uteslutningen av vänsterelement är en del i anpassningen till sossarna och hägrande ministerposter. Det är att betrakta som en reaktion på uteslutningshotet. För att hitta stöd mot att bli utkastade skröder de inte orden på den punkten. Ingenstans i Avanti-artiklarna sägs dock att Vänsterpartiets reformistiska ledning behöver bytas ut, eller att det är något tendensen kommer att kämpa för.

Om man ska ta Avanti på orden om hur deras egen organisation fungerar har de alltså nu brutit med den djupentristiska deras internationella tendens har gjort sig kända för, och är i dag bara en gruppering av lojala medlemmar kring en tidning som vill vrida partiets politik åt vänster. Visst, det är möjligt. Men så har det för all del också låtit i alla tider, även när

organisationen som tidigare arbetade djupentristiskt i SSU och socialdemokratin på 70- och 80-talet. De säger vidare, genom liknelserna med CMS och *Flamman*, att de inte representerar någon sammanhållen, programmatiskt definierad revolutionär strömning, utan att de bara är en öppen grupp partimedlemmar med en marxistisk kritik mot V på vissa punkter. Om allt det här stämmer innebär det i så fall att Avanti har anpassat sitt program och har illusioner om att Vänsterpartiet kan vridas rejält åt vänster utan ens någon hård strid mot den ledande parti-högern, med Jonas Sjöstedt och Aron Etzler i spetsen. En nödvändig fråga för marxister blir således: vad vill Avanti med Vänsterpartiet, och vilket parti kämpar de för?

För tendensfrihet – i ett disciplinerat kampparti

Men innan vi tittar på möjliga svar noterar vi att samma fråga även kan ställas till Socialistiska partiet, som just nu diskuterar med Vänsterpartiets ledning om att gå in i partiet och som har kommenterat frågan om Avanti med att påtala behovet av tendensfrihet. SP-organet *Internationalen* publicerade för två veckor sen [en kommentar till debatten](#) skriven av den ledande SP-medlemmen Håkan Blomqvist – en artikel som av allt att döma uttrycker vad merparten av partiet tycker. Blomqvist menar att debatten kring Avanti egentligen skulle vara onödig om Vänsterpartiet bara moderniserade sin inställning till organiserade tendenser inom partiet:

Om Peter Möller och hans kamrater kring tidningen *Revolution* är med i, stödjer eller bara gillar International Marxist Tendency borde inte vara något formaliaproblem. I ett pluralistiskt vänsterparti hade de bara utgjort en av många strömningar, åsiktsriktningar och tendenser. Deras kritik hade luftats och bemötts politiskt helt öppet, den politiska diskussionen hade ersatt paragrafexercis.

Blomqvist beskriver entusiastiskt vänsterpartier i världen som fungerat som sådana ”paraplyorganisationer”, och nämner exempel som Podemos i Spanien, Die Linke i Tyskland och Syriza i Grekland. Socialistiska partiet har många gånger uttryckt liknande ståndpunkter. Partiets vurm för idén om breda vänsterpartier har på senare tid uttryckts i entusiasmen för framför allt Podemos och Syriza. Självklart är den radikaliserings som resulterade i framväxten av dessa partier något att vara entusiastisk över, men SP:s entusiasm har varit alltför okritisk. Just Syriza visade till exempel mycket tydligt på problemet med en bredd som inkluderar reformister, för att inte tala om reformistiska ledare. När trojkan satte press på Syriza-ledningen och Tsipras kapitulerade man väntat nog för kraven, och det blev nödvändigt för partivänstern att bryta med partiet och bygga upp ett nytt parti. De hade uppenbarligen haft ett bättre utgångsläge om de tidigare tydligt hade avslöjat och bekämpat ledningens reformism, antingen genom en öppen kamp mot den om partiet, eller på ett tidigare stadium hade brutit med den. Detta hade gett en helt annan förberedelse för vad som säkerligen för väldigt många väljare och även medlemmar måste ha kommit som en total överraskning: så fort trojkan höjde rösten ett snäpp vek Tsipras ned sig.

Syriza-ledningens kapitulation var knappast någon tillfällighet, utan är något som förr eller senare är oundvikligt om den sortens breda partier får makten. I slutändan finns det två alternativ: vika ner sig och anpassa sig till marknaden, oavsett om det sker hastigt eller i små sick-sacksteg, eller plocka upp borgarklassens sedan 170 år kastade handske och djärvt gå på offensiven. Reformistiska ledningar saknar förmågan eller viljan till det sistnämnda och kommer att dras till det första alternativet, oavsett om det var avsikten, och oavsett i vilken takt det sker.

SP förhandlar alltså om att få gå in i V utan att ge upp sin tidning *Internationalen*. I en intervju i den tidningen säger Vänsterpartiets partisekreterare Aron Etzler att han inte ser något samband mellan diskussionen med SP och det ultimatum han ställt mot Avanti. SP diskuterar öppet om de ska gå med i V, förklarar han, till skillnad från Avanti, som har en dold agenda att gå in i V och förändra det inifrån. Här undrar man dock vad SP egentligen

vill. Kanske menar de att det Etzler säger stämmer: de vill visserligen förändra V, men har ingen dold agenda. Nåväl, men vad är då agendan? Hur vill de förändra V, förutom att införa tendensfrihet och allmänna förhoppningar om en vänstervridning? (Vi får ju förmoda att SP vill förändra Vänsterpartiet – i annat fall skulle de slutgiltigt ha slängt sina gamla principer överbord, helt oavsett vad de kan formellt kan ha kvar för programtexter).

Det är givetvis nödvändigt med debatter och olika uppfattningar i ett parti. Arbetarmakt och vår internationella organisation, Förbundet för Femte Internationalen, ser rätten att bilda tendenser kring politiska plattformar som självklar. Däremot måste det finnas en gräns för vilken politisk spännvidd som kan finnas: själva begreppet politiskt parti förlorar ju lite av sin mening om alla får vara med, oavsett vad de tycker. Det är just ett revolutionärt kampparti som behövs. Ett parti som kan ge konkreta paroller för de brännande frågorna och stå i spetsen för och leda kampen, här och nu, i morgon och fram till det revolutionära maktövertagandet. Det är själva syftet med det parti vi vill bygga, och tendensfriheten är en nödvändig del av det – men däremot inte själva syftet. Debatterna och spännvidderna i åsikterna måste underordnas syftet att vara ett kampparti som kan leda kampen för socialismen.

Socialistiska partiet hade också den uppfattningen tidigare. Många partimedlemmar tycker säkerligen så fortfarande, och skrivelser om det finns säkert kvar i programmatiska dokument. Däremot framställer SP gång på gång målet som Håkan Blomqvist gör i sin artikel: ett brett parti med fria diskussioner och högt i tak. Frågan återstår dock: hur brett? Och hur förhåller sig den fria debatten till behovet av att organisera effektiv kamp? Det var länge sedan Socialistiska partiet gav något svar på detta.

I partiets grundsatser, som dock sällan framkommer i partipressen, finns några allmänna satser om behovet av enhet i handling och djupare enhet kring mål, medel, erfarenheter och värderingar. Men vad betyder det om det inte konkretiseras? I fallet Syriza visade varken Socialistiska partiet eller deras internationella organisation någon tydlighet om nödvändigheten av att ersätta ledningen, och nu ser vi heller ingen tydlighet vad gäller Vänsterpartiet. Ska det breda vänsterparti de vill se rymma både SP-medlemmarna och hela den nuvarande V-ledningen? Med tanke på hur nedtonad SP:s kritik mot V-ledningen varit på senare år och på att Etzler inte verkar ha några problem med att släppa in dem i partiet – vilket nog kan ha ett samband just med hur nedtonad kritiken mot V har varit i *Internationalen* – får vi utgå från att så är fallet. Det är dock oklart vilken djupare enhet kring mål och medel de hade tänkts sig kunna uppnå med Aron Etzler och Jonas Sjöstedt. Tänkte de sig att dessa ska vridas åt vänster, eller tänker de själva gå åt höger? Eller anser de verkligen att den enheten är djup nog, och det även efter Syrizas kapitulation? För om de inser att de högerreformistiska byråkraterna förr eller senare måste bort har de inte varit riktigt uppriktiga mot Aron Etzler, eller – vad värre är – mot alla som läser *Internationalen*.

Vad vill egentligen Avanti?

Inte heller Avanti lyckas besvara frågan. De vill, som sagt, att Vänsterpartiet ska gå åt vänster, kritiserar partiet för att ha tonat ner viktiga krav för arbetarklassen och pratar mobilisering på gator och torg – samt revolution. Det är dock inte en särskilt tydlig kritik, särskilt som Vänsterpartiet åtminstone formellt stod för allt detta för inte speciellt länge sedan. När Lars Ohly var partiordförande pratade även han om att den utomparlamentariska mobiliseringen var det avgörande – åtminstone vid högtidligare tillfällen, eller när han pressades av den revolutionära vänstern och inte just då hade några sossar att anpassa sig efter. Vänsterpartiets partiprogram talar också fortfarande om en ”grundläggande samhällsförändring”, något som kan ses som en vag omskrivning för just idén om en revolution. Och Ung Vänster beskriver sig bekant ännu som ett ”revolutionärt ungdomsförbund”. Så länge V hette VPK hade de ett

formellt kommunistiskt program, med skrivningar om det revolutionära maktövertagandet, proletarietets diktatur, kommunism och leninism.

Om vi bortser från Avantis kritik av den stalinistiska tolkningen av de här fraserna förblir det oklart exakt hur man skiljer sig från den politiken. De vill uppenbarligen inte gå tillbaka till Lars Ohly, Ung Vänster i dag eller för 20 år sedan, eller 80-talets VPK. Men eftersom Avanti är så otydliga med vad de faktiskt vill, är frågan berättigad: hur förhåller de sig till dessa perioder i partiets historia, till vad de själva kallar för ”de positiva delarna av Vänsterpartiets kommunistiska tradition”?

Avantis organisatoriska försvar för sin tendens (”vi är en av fler strömningar i Vänsterpartiet, med samma demokratiska rätt att existera som alla andra”) låter samtidigt mer moralisk än politisk. Hur anser de egentligen att Vänsterpartiet ska transformeras till det revolutionära parti vi får anta att de vill ha? Måste det ske genom öppen kamp med dagens reformistiska ledning?

Det revolutionära parti vi behöver

Arbetarmakt anser att det är nödvändigt att öppet förklara att vi behöver ett revolutionärt kampparti. Ett arbetarparti, med frihet för debatter och tendenser, där ledningen lever under samma villkor som de arbetare vars intressen de försvarar och står under medlemmarnas aktiva kontroll, men samtidigt tillräckligt enigt och sammansvetsat för att disciplinerat kunna ingripa i och leda kampen på arbetsplatser, skolor, i bostadsområden, på gator och torg – med det tydliga målet att ta makten, i spetsen för arbetarklassens mobilisering. Detta sätter tydliga gränser för hur brett partiet kan vara. Vi har inte plats för reformistiska byråkrater som Etzler, Tsipras eller Sjöstedt. Vi är givetvis helt för enhetsfronter med reformister, i den mån de representerar skikt av arbetarklassen eller andra förtryckta grupper, men inte inom ramen för det revolutionära parti vi behöver bygga.

Detta betyder inte att vi är emot bredare arbetarpartier som ett steg på vägen – tvärtom förespråkar vi som ett stort steg framåt ett arbetarparti byggt på kamp för arbetarnas intressen och en öppen debatt med frihet för tendenser att organisera sig kring politiska plattformar. Ett sådant parti skulle kunna bildas genom splittringar från arbetarrörelsens nuvarande partier, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, och av arbetare som i nuläget står utanför. De radikala vänsterpartister som är grundligt trötta på partiets högervändning, anpassning till S och vill sätta den direkta kampen i första hand, men inte vill bryta med sin organisation, borde kämpa för att omvandlas till just ett sådant parti och införa tendensfrihet. Om det gick att genomföra på ett öppet vis skulle Arbetarmakt vara villiga att gå in som en organiserad grupp i ett sådant parti, för att argumentera för våra ståndpunkter.

Någon kanske tycker att det låter motsägelsefullt eller rent av hycklande. Varför skulle Vänsterpartiet släppa in oss och ge oss frihet till vår tendens när vi, om vi får som vi vill, inte tänker återgälda det genom att låta Sjöstedt, Etzler och deras likar vara kvar i partiet? Det är dock inte det vi menar. Vi vänder oss inte till ledningen och ber dem acceptera oss – vår uppmaning gäller de radikala medlemmarna: om ni verkligen vill bryta högerkursen, anpassningen till vad Socialdemokraterna kan godta och inte längre låta all kamp utanför parlamentet underordnas av vad som vore acceptabelt för ett regeringsparti behöver ni frihet att organisera öppna tendenser, och ni behöver ett inflöde från den radikala vänstern utanför Vänsterpartiet.

Vilket parti vill då Avanti se? Ett där alla tendenser som existerar i V, mer eller mindre informellt, har samma demokratiska rätt att existera? Även högerreformisterna? Hur långt åt vänster vill de vrida V? I artiklarna om uteslutningsshotet skisserar de en alternativ politik. Man nämner offensiva krav på förmögenhetsskatt, en massiv satsning på 300 000 nya jobb

inom den offentliga sektorn, förstatligande av bankerna, att förbjuda vinster i välfärden, eller rent av att återförstatliga såväl välfärdssektorn som posten, järnvägen och apoteken. Men alla dessa krav ligger helt inom vänsterreformismens ramar, liksom massiva demonstrationer och strejker för att sätta press underifrån.

Någon från Avanti kanske invänder att sådana åtgärder och en sådan mobilisering med dagens styrkeförhållanden skulle leda till en våldsam reaktion från borgarklassens sida, en revolutionär situation, och att det då vore nödvändigt med beslutsamma revolutionära åtgärder från arbetarklassens sida. Ja, men då är frågan: hur har de då tänkt sig att ett revolutionärt parti ska agera, och hur ska det förbereda sig på det? Räcker det med att vinna ett riksdagsval och bilda en regering som förstatligar banker och storföretag, stödda av en massiv arbetarmobilisering? Måste revolutionen vänta på nästa riksdagsval? Vi antyder inte att Avanti svarar ja på dessa frågor, men i annat fall: hur har de tänkt att det revolutionära partiet ska förbereda sig på det? Och framför allt: om dagens Vänsterparti är otillräckligt för en sådan konfrontation, när hade de tänkt förbereda det parti som de inte på något sätt säger sig vara en konkurrent till? I svaren till Vänsterpartiet hittar vi inget som belyser dessa frågor.

Vi anser att en sådan här situation, med strålkastarljuset på Avanti, vore ett lämpligt tillfälle att förklara för Vänsterpartiets medlemmar och alla andra som är intresserade vad organisationen – eller tidningsföreningen – vill, på ett sätt som gör det uppenbart på vilket sätt deras ståndpunkter skiljer sig från exempelvis 1980-talets VPK, eller 90-talets Ung Vänster. Istället ser vi ett politiskt defensivt svar som inte klargör de avgörande frågorna.

Detta är förstås fallet oavsett om Avantis faktiskt politiska plattform inte går så mycket längre än vad de ger sken av, eller om man döljer delar av den, vilket var den grund er internationella organisation byggdes kring. Om det förstnämnda stämmer är det en helt otillräcklig grund för en revolutionär marxistisk organisation, som lämnar de avgörande delarna av den revolutionära strategin helt öppna. Detta skulle innebära att IMT utan att ha meddelat det har gjort en ordentlig omsvängning, men låt oss inte diskutera den saken nu. Är svaret däremot det sistnämnda avstår Avanti från att förklara vad ett revolutionärt program måste innehålla, och ger sina åhörare intrycket att en vag plattform som syftar till revolution, men som inte på något sätt klargör hur en revolutionär strategi skiljer sig från en vänsterreformistisk. I detta fall måste Avantis anhängare fråga sig: är det värt att tona ner eller dölja delar av det marxistiska programmet för att få fortsätta vara medlemmar i Vänsterpartiet?

Oavsett vilket är den politiska plattform Avanti visar upp i sina svar till V-ledningen helt otillräcklig för att bygga upp ett revolutionärt parti som verkligen kan leda arbetarklassen till seger. När arbetarklassen går ut i kamp på bred front och direkt ifrågasätter det borgerliga styret kommer det att vara för sent att börja reda ut och förklara den grundläggande revolutionära strategin för alla utom den begränsade gruppen av redan invigda.

Flamman

V:s partistyrelse riskerar försvaga partiet

Nathaniel Morris

Flamman 23/9 2015

Vad är skadligast för Vänsterpartiet och dess socialistiska och feministiska strävan – att tillåta några att försöka förändra (V) inifrån eller att skapa splittring genom uteslutning?

Vad är ett parti? Vad är medlemskap i ett parti? En knapp majoritet i Vänsterpartiets partistyrelse har kommit fram till att tidningen Revolution är just ett parti, ett konkurrerande parti, och att partistyrelsesuppleanten Peter Möller, genom att ha sålt tidningen, är medlem i

det. Snart väntas styrelsen ge honom ett ultimatum: antingen lämnar du Revolution eller så lämnar du Vänsterpartiet.

Enligt partistyrelsen är problemet med Revolution att de vill ”verka för en förändring” av hur (V) arbetar och att de vill påverka ”vilka politiska frågor som bör stå på dagordningen”.

Enligt Revolution själva vill de att (V) tydligare ska ta upp kampen mot det kapitalistiska systemet, genom att till exempel intensifiera kampen för sex timmars arbetsdag, mot bemanningsföretag, och för förstatligande av banker (Marxist.se, den 2 september 2015).

Jag har också en agenda – jag vill också förändra (V) inifrån. Jag vill att (V) formulerar en klimatpolitik som faktiskt kan uppnå tvågradersmålet. Jag vill att (V) kämpar för städer utan privatbilism. Jag vill att (V) tydligare konfronterar den borgerliga ekonomiska hegemoni som är motorn bakom klimatförstörelse och ojämlikhet.

Och jag är långt ifrån den enda i (V) som vill förändra (V) inifrån. I helgen deltog 1 200 partikamrater vid Vänsterdagarna i Malmö. En fullpackad sal med vänsterpartister gav rungande applåder till Anna-Klara Bratt, chefredaktör för tidningen Feministiskt perspektiv, när hon vädjade till (V) att intensifiera sin kamp för sex timmars arbetsdag. Anna-Klara Bratt, en person som företräder en utomstående organisation, var inbjuden av det uttalade skälet att påverka (V) i en viss riktning.

De flesta av oss som vill förändra (V) inifrån har emellertid en gräns för vår förändringsvilja. Vi vill inte tysta ned – vi vill inte utesluta – de som inte vill förändra (V) på exakt samma sätt som vi. Nej, vi vill ha ett vitalt och brett vänsterparti, ett vänsterparti där många olika viljor samsas, ett vänsterparti som hämtar styrka ur sin öppenhet och mångfald – och samtidigt ett vänsterparti, naturligtvis, som är grundat i socialism och feminism.

Det är inte särskilt tydligt om Revolution verkligen är ett konkurrerande parti. Varje beslut därom är i slutändan grundat i godtycke. Vad som däremot är tydligt är att uteslutningar går stick i stäv med ambitionen om att (V) ska vara en stark och växande folkrörelse. Låt oss låtsas att Revolution är den värsta sortens trotskistiska, entristiska parti. Av vad i så fall kan (V) lida mest skada? Av att låta Revolution försöka ta över (V)? Eller av att försvaga och splittra (V) genom uteslutningar? Varje människa med sinne för proportioner måste inse att det senare är mer skadligt. Låt då partistyrelsen också inse detta.

För ett pluralistiskt vänsterparti

Jonas Edberg

Flamman 23/9 2015

Vänsterpartiets partistyrelse beslutade nyligen att tidningen Revolution ska klassas som ett konkurrerande parti. Med anledning av det riskerar personerna som arbetar med tidningen att uteslutas. Detta anser jag är fel av två skäl: för det första är själva beslutet att Revolution skulle vara ett parti ytterst märkligt. Partistyrelsen borde åtminstone definiera exakt vad ett parti är innan man tar ett sådant beslut. Ska till exempel HBTQ-vänstern också klassas som ett parti? De försöker ju trots allt påverka partiet inifrån genom att inför senaste valet ”... stötta öppna HBTQ-kandidater på listorna” enligt Vänsterpartiets hemsida. Jag tror ingen håller med om att det nätverket ska ses som ett parti. Det är helt enkelt väldigt svårt att se problemet med att olika inriktningar i partiet organiserar sig. Som troende hoppas jag att Vänsterns religiösa grupp kommer igång igen, om nu inte den gruppen också kommer klassas som ett parti förstås.

Den andra anledningen till varför beslutet är fel är att jag tror att Vänsterpartiet mår bra av mångfald, att olika åsikter möts i de interna diskussionerna. Partiet bör kunna rymma både reformister som jag själv och partiledningen, lika väl som att det finns utrymme för dem som brinner för en snabbare förändring av samhället. Ofta hör man att anledningen till att många

drar sig från att gå med i ett parti är att de inte håller med om allt som partiet tycker. Genom att visa på att en mångfald av socialistiska och feministiska åsikter ryms inom vänstern kan vi göra steget att bli medlem mindre.

Jag anser inte att det är en svaghet att erkänna att man har fel, och med tanke på de stora reaktionerna som partistyrelsens beslut orsakat så hoppas jag att man river upp beslutet. För interndemokratins och ett pluralistiskt vänsterpartis skull.

Revolution under cover

Mats Einarsson

Flamman 30/9 2015

[Artikeln kommenteras nedan]

Revolution har ett eget politiskt program och en egen organisation, som verkar för andra mål än Vänsterpartiets, det är därför naturligt att de ombeds välja vilket parti de vill verka för.

Ett antal inlägg i Flamman har kritiserat Vänsterpartiets beslut att gruppen Revolution (före detta Avanti) är att betrakta som ett konkurrerande parti och att medlemskap i både Revolution och Vänsterpartiet därmed inte är möjligt. Inläggen förbigår dock i stort sett helt vilken sorts organisation Revolution är. För den som är obekant med den trotskistiska rörelsens historia (vilket det för övrigt är fullt rimligt att vara) kan kanske beslutet verka märkligt.

Revolution är på ett sätt en obetydlighet. Gruppen består av ett litet antal personer som gått in i Vänsterpartiet efter att tidigare försökt verka inom SAP och SSU. Den har i dag inga möjligheter att ställa till med några allvarliga problem. Men deras ambitioner är betydligt större än deras förmåga. ”Avanti är den svenska sektionen av IMT. Vi kämpar outtröttligt för att bygga en marxistisk tendens i den svenska arbetarrörelsen”, skriver man på sin hemsida i en rapport från en kurs i Göteborg den 24 till 26 oktober 2014.

Revolution är sedan 2010 den svenska sektionen av International Marxist Tendency. IMT är en international, alltså ett parti på världsnivå, med sektioner i drygt 30 länder enligt egen uppgift. Den är, eller försöker i alla fall vara, en hårt centraliserad organisation där ledningen i London har rätt att styra de nationella sektionerna. IMT är en av cirka 15 trotskistiska internationaler som alla gör anspråk på att förvalta arvet från den fjärde international som Trotskij grundade 1938.

IMT:s arbetssätt kallas entrism. Det innebär att man går in i existerande vänster- och arbetarpartier, halvöppet eller hemligt beroende på omständigheterna, och där ”konfronterar det gamla, byråkratiska ledarskapet” som enligt IMT:s analys förrått socialismen och arbetarklassen. Det anser också deras svenska avdelning, som kallar Vänsterpartiets ledning både ”höger” och ”stalinistisk”. IMT hävdar att ”krisen i världen är en kris i det proletära ledarskapet” enligt Trotskijs formel från 30-talet. När revolutionen närmar sig (den är alltid nära förestående i IMT:s värld) kommer den radikaliserade arbetarklassen att vända sig till de traditionella arbetarpartierna och kräva ett nytt, revolutionärt ledarskap, vilket IMT och deras sektioner då står beredda att tillhandahålla. Hittills har det inte gått så bra.

Allt detta känns förmodligen bekant för den som var med om organisationen Offensivs framfart i SSU på 1970- och 80-talet. Under mer än ett decennium infiltrerades socialdemokratins av en hemlig grupp ansluten till internationalen Committee for a Workers International, CWI. De arbetade under täckmantel av en tidningsförening, men avslöjades och kastades ut. I Storbritannien tog CWI över Labours ungdomsförbund och partiets organisation i Liverpool. CWI beslutade på 90-talet att sluta med entrism och i stället bilda öppna, egna partier (i

Sverige Rättvisepartiet Socialisterna). IMT är den del av CWI som valde att fortsätta arbeta entristiskt inne i arbetarpartierna.

Det är uppenbart att Revolution är ett i stadgarnas mening konkurrerande parti. Att de är mycket små och inte ställer upp i val är irrelevant. De har ett eget politiskt program och en egen organisation. De verkar politiskt för andra mål än Vänsterpartiets. Deras medlemmar är i första hand lojala med IMT:s ledning, inte med Vänsterpartiet. Det är naturligt att de ombeds välja vilket parti de vill verka för.

Kommentarer till "Revolution under cover"

Martin Fahlgren

[En kortversion av detta svar skickades som insändare till *Flamman*, där den publicerades 15/10, se [En märklig historieskrivning](#)]

När det gäller politisk debatt är det viktigt att hålla sig till fakta. Undertecknad anser att artikeln "Revolution under cover" (publicerad i *Flamman* 30/9) brister i dessa avseenden och därför krävs tillrättlägganden. Jag kommer här inte fördjupa mig i den politiska debatten, utan inskränker mig till att påpeka och diskutera några av artikelns sakfel.

1) Om International Marxist Tendency, den internationella organisation som Revolution tillhör, sägs: "IMT är en av cirka 15 trotskistiska internationaler".

Det finns förvisso många – alltför många – organisationer som på olika sätt gör anspråk på att "förvalta arvet från den fjärde internationalen", men 15 stycken?!? Om man räknar med alla små trotskistsektorer som finns runt om i världen, då kan man t o m komma fram till och göra sig lustig över att de är ännu fler², men om vi talar om organisationer med mer än en handfull aktivister, med regelbunden verksamhet och med viss internationell spridning, ja då är siffran missvisande.³

2) Om "Offensiv framfart i SSU": "Under mer än ett decennium infiltrerades socialdemokratin av en hemlig grupp ansluten till internationalen Committee for a Workers International, CWI."

Här bibringas vi uppfattningen att en "hemlig grupp" infiltratörer gick med i SSU för att ta över, dvs att vi här hade att göra med en slags konspiration.

När allt kommer omkring bildades Offensiv av ett antal medlemmar i Socialdemokratiska studentförbundet, varifrån det spreds till SSU och SAP. Grunden till det hela var den allmänna radikaliserings i slutet av 1960-talet och början av 1970-talet. Många av de som

² I t ex Argentina finns minst ett 10-tal. Det förekommer dock samarbete bland vissa av dem.

³ I Sverige finns 4 trotskistiska organisationer av det slag som intresserar oss här: FI – SP, CWI – RS (Rättvisepartiet Socialisterna), IMT – Revolution och *Femte* internationalen – Arbetarmakt. Dessutom finns en mindre avläggare till brittiska SWP (Socialist Workers Party) i form av Internationella Socialister, som kan betecknas som trotskistiskt, men som inte gör anspråk på att tillhöra någon Fjärde international eller ens bygga en sådan (deras internationella organisation kallas International Socialist Tendency, IST).

Internationellt finns två ytterligare organisationer av viss betydelse, dels de sk Lambertisterna i Frankrike (som har avläggare i bl a Algeriet), samt ICFI – Socialist Equality Party med centrum i USA. Detta blir summa summarum 6 organisationer (där vi borträknat SWP, liksom franska Lutte Ouvrière som har ganska begränsade internationella kontakter och är heller inte inbegripet i något projekt att bygga en International). Till dessa kan läggas "spartakisttendensen" (främst i USA) och CRFI (främst i Latinamerika). Men de är så geografiskt begränsade att de knappast är att räkna med i sammanhanget.

Ska vi vara riktigt petiga så gör flera av de ovannämnda organisationerna, t ex IMT och CWI, inte anspråk på att utgöra internationaler, utan strävar efter att verka för byggandet av sådana, vilket framgår av deras namn: *International Marxist Tendency* resp *Committee for a Workers International*.

För en sakligt ganska OK beskrivning av den internationella trotskismen, se artikeln [Trotskyism](#), särskilt avsnittet "Trotskyism Today".

radikalisades inom särskilt de socialdemokratiska ungdomsorganisationerna lämnade och gick med i någon av de utomparlamentariska vänstergrupperna eller VPK, medan en mindre del inspirerades av den brittiska *Militant*-gruppen (den radikala falang som hade en stark ställning i Labours ungdomsförbund), och beslöt att stanna kvar och försöka radikalisera socialdemokratien – det var denna grupp som bildade Offensiv. Att beteckna detta som en trotskistisk *infiltration* är att fullständigt missbruka begreppet. F ö var Offensiv långt ifrån den första strömningen inom socialdemokratien som radikaliserats på liknande sätt. Den ”nya vänstern” som 1967 bildade Socialistiska Förbundet och som senare till sin majoritet gick upp i VPK är ett annat exempel på det.⁴

3) Om CWI i Storbritannien: ”De arbetade under täckmantel av en tidningsförening, men avslöjades och kastades ut. I Storbritannien tog CWI över Labours ungdomsförbund och partiets organisation i Liverpool.”

En märklig historieskrivning och analys, där det återigen antyds att det handlade om någon slags konspiration. Detta är felaktigt.

För det första bör man känna till att Labour under hela sin existens (i motsats till andra socialdemokratiska partier) varit löst sammanhållet och tillåtit tendenser. Förutom fackföreningsrörelsen så har Labour alltid innehållit olika politiska grupperingar, varav de mest kända och äldsta är de sk fabianerna och Independent Labour Party (ILP). I själva verket var det först 1918 som man införde individuellt medlemskap, innan dess hade Labour bara bestått av organisationer knutna till partiet.

Efter 1:a världskriget kom även kommunistpartiet att ingå i Labour, liksom senare trotskistiska grupper. Allt detta skedde öppet, utan falska täckmantlar. Att de olika politiska grupperingarna hade egna politiska agendor i Labour borde vara självklart och var inget som sågs som något dåligt i sig. Det faktum att den trotskistiska *Militant*-strömningen blev stark under 1970-talet och vann majoriteten i ungdomsförbundet är väl heller inget att uppröras över – de lyckades helt enkelt vinna ett stort stöd för sin radikala *politik*. Det är varken särskilt märkligt eller odemokratiskt, även om Labour-partiets högerflygel inte gillade detta och såg till att med odemokratiska metoder utesluta en del av de radikala elementen (vilket i sin tur ledde till att många andra lämnade – resultatet blev dagens CWI). Men är det verkligen högern i Labour som V här vill ha som inspirationskälla?

F ö kan det vara på sin plats att erinra om att Vänsterpartiet självt (eller rättare sagt dess föregångare) uppstod just genom starka vänsterströmningar, särskilt inom ungdomsförbundet (såväl 1917, som senare).⁵

I perioder av radikalisering är det oundvikligt att det uppkommer radikala strömningar i socialistiska organisationer. För ett socialistiskt vänsterparti gäller det att förstå, anknyta till och kanalisera denna radikalism i stället för att bekämpa den. Om man gör det sistnämnda blir partiet en bromskloss, vilket blev den roll som Syriza kom att spela när Tsipras kapitulerade för Merkel & Co. Detta ledde till att partiets splittrades och ungdomsförbundets majoritet bröt

⁴ Se [Program för socialism - Socialistiska Förbundets programförslag](#) och debattboken [En ny vänster](#) (med Göran Therborn som red)

⁵ Att tro att man kan undvika splittringar och liknande genom förbud mot tendenser är ett rent önsketänkande. Exempel på det är bildandet av KFML 1967 (som utbrytning ur VPK), liksom utvecklingen av Vänsterns Ungdomsförbund (VUF) kring 1970 – som slutade med att VUF bröt med VPK (därur bildades bl a MLK och Förbundet Kommunist – intressant nog så var förre VPK-ordföranden Gudrun Schyman ursprungligen medlem i MLK). Om detta se antologin [Utanför systemet, vänstern i Sverige 1968-78](#). Förmodligen skulle man ha kunnat undvika eller åtminstone begränsa omfattningen av dessa problem om VPK haft en vettigare syn på ”tendenser” – betänk att utstötningen ur CWI i Storbritannien orsakades av uteslutningar, inte utbrytningar (uteslutningarna orsakade till slut att CWI-majoriteten bröt sig ur).

med partiet. Vilka följderna blir på längre sikt återstår att se, men helt klart har Syrizas roll som ett radikalt alternativ gått upp i rök och det går knappast att få den brasan att flamma upp på nytt. Men det är väl inte en sådan roll som V vill spela när det i Sverige uppstår en kraftig radikaliserings?

Martin Fahlgren

för webbplatsen marxistarkiv.se där det t ex finns flera texter som tar upp Labourpartiets historia (se [Om det brittiska Labourpartiet](#) av Tom Nairn), liksom andra av de frågor som berörs ovan.

En kortversion av ovanstående finns publicerad som insändare i *Flamman*.

Internationalen

V till SP: "Ni är välkomna, men inte som politisk strömning"

Marco Jamil Espvall

Internationalen 23/9 2015

Ni är varmt välkomna som medlemmar i Vänsterpartiet men kan inte utgöra någon politisk strömning eller vara medlemmar i Fjärde Internationalen.

Det var svaret från Vänsterpartiets styrelse i början av september på ett antal frågor från Socialistiska Partiet som ställdes i våras efter konstruktiva diskussioner om utökad vänster-samverkan.

"Vi noterar att vi, enligt ert svar, inte kan delta som politisk strömning eller vara anslutna till vår internationella rörelse, kommenterade SPs styrelse, "här finns uppenbarligen mycket kvar att diskutera".

För att få klarhet i förutsättningarna för möjligheter till kollektiva anslutningar till Vänsterpartiet skrev SP-styrelsen i juni: "Likt de nya vänsterpartierna i Europa bygger vår politiska formation på fritt demokratiskt utbyte bland medlemmarna med rätt att i organisationen formera opinioner och tendenser för sina ståndpunkter. Genom att bejaka en sådan pluralism stimuleras medlemmarna till öppen diskussion och 'korridormygel' undviks." Frågan till Vänsterpartiet var om Socialistiska Partiet vid en anslutning skulle kunna verka "som en lojal strömning inom partiet för de perspektiv som förenar vår tradition." Skulle utgivningen av veckotidningen Internationalen kunna fortsätta liksom tidskrifterna Röda Rummet och Tidsignal samt bokförlaget Röda Rummet drivas vidare. "Inte som 'ett parti i partiet' utan som en helt öppen, demokratisk och kamratlig delmängd." Och så förstås: "Kan vi fortfarande delta i den internationella rörelsen Fjärde Internationalen som vi tillhör sedan vår organisations tillkomst 1969?"

Vänsterpartiets partistyreelse behandlade frågorna vid sitt sammanträde den 5 september och "såg positivt" på att Socialistiska Partiet "inlett denna diskussion med oss och att ni valt att lägga de svårare frågorna på bordet." Även Vänsterpartiet, fortsatte svaret, inspireras av de nya europeiska vänsterpartierna som "lyckats bryta ned de begränsningar som vänstern tidigare haft" och skapat "välkomnande och inkluderande partier." Men, menade Aron Etzler som i egenskap av Vs partisekreterare fått i uppdrag att formulera partistyrelsens svar: "Vi har inte sett deras interna demokratilösningar som det centrala för deras succé utan snarare att de varit politiskt relevanta." I tider av socialdemokratisk kollaps, fortsatte han, har de lyckats organisera människor och brutit med en "introvert vänsterkultur" som präglat många europeiska vänsterpartier.

Vänsterpartiets "demokratimodell", förklarade Etzler, "utgår som ni vet inte från tendensfrihet." Det betyder inte, menade han, att alla medlemmar förväntas tycka likadant, men de

formerar sig inte ”utifrån mer eller mindre permanenta politiska riktningar.” Idealet i Vänsterpartiet är att ”ta ställning i sak, snarare än att forma åsiktsriktningar.” Inför kongresser under-tecknas motioner och inlägg av personer med partiföreningens namn angiven, ”inte som del av någon särskild plattform, grupp eller strömning.” Om människor anger ett ”vi” så är det ett ”geografiskt” vi.

Etzler underströk att alla partimedlemmar ska kunna delta på samma villkor i debatten, och att Vänsterpartiet därför skulle svara nej på frågan om ”man kan uppträda som en lojal strömning”. Medlemmar från SP som anslöt sig till Vänsterpartiet skulle kunna skriva debattartiklar och debattera enskilt eller tillsammans, ”men inte utifrån en egen plattform.” Inte heller skulle medlemmar från Socialistiska Partiets riktning kunna tillhöra Fjärde Internationalen. Vänsterpartiet tillhör ingen international, förklarade Etzler och ”förknippar internationaler/världspartier med partibildning”. Såsom skett i fallet med den omdebatterade så kallade IMT-International Marxist Tendency. Däremot skulle tidningen Internationalen gärna kunna fortsätta sin utgivning – även Flamman är en fristående tidning som ”äger sig själv” – liksom studiecirkel och diskussionskvällar kunna anordnas ”så länge de inte utgör just ett ’parti i partiet’ ”.

Etzler hoppades på en god diskussion framöver ”väl medveten om att vi kanske inte använder samma begreppsapparat eller helt förstår varandra”. Ja, svarade SPs styrelse, ”här finns upp-enbarligen mycket kvar att diskutera” och hoppades på fortsatt gott samarbete med fördjupad samverkan och deltagande i den kommande debatten om vänsterns strategiska frågor. Vänsterpartiets besked kommer att diskuteras vid Socialistiska Partiets rådslag i slutet av oktober.

Tendensfrihet handlar om en ny tids vänsterpartier

Håkan Blomqvist

Internationalen 1/10 2015

Vilken typ av partier kan idag samla breda vänsteropinioner till motkraft mot hotet från högernationalismen? Hur kan vänstern i bred mening bli till verklig maktfaktor mot en söndertrasande nyliberalism på dekis, men ändå så förödande?

Det är i grunden om det diskussionen kring ”tendensfrihet” och möjligheterna för olika strömningar att samverka handlar. I samtalen mellan Socialistiska Partiet och Vänsterpartiet om fördjupad vänstersamverkan har SP:are lyft fram de nya europeiska exemplen på breda och brokiga vänsterpartier som lyckats nå ut över gamla gränser för inflytande, som grekiska Syriza, spanska Podemos, tyska Die Linke. För V:s företrädare handlar deras framgångar inte primärt om ”interna demokratilösningar” utan om att de gjort sig politiskt relevanta, organiserat människor och ”brutit med en introvert vänsterkultur” och skapat välkomnande och inkluderande partier.

Men det välkomnande och inkluderande har just handlat om att samla olika politiska strömningar, erfarenheter och idériktningar i frihet att öppet bidra med sina perspektiv. Det är just det som bidragit till att de lyckats göra sig ”relevanta” när den gamla socialdemokratin och forna kommunistpartierna passerar av utvecklingen. Det handlar inte om snäv ”demokratilösning” utan om att välkomna och förena det kosmos av erfarenheter, förslag och tänkesätt som utvecklats vänsterut ur vår tids förutsättningar. Alltså en tid som i många avseenden skiljer sig från den efterkrigstid som formade dagens partistrukturer.

Runt om i Europa är det just den typen av inkluderande och brokiga partier som förmått nå nya generationer; danska Enhetslistan med sina olika strömningar, tyska Die Linke med alla sina offentliga ”plattformar” för olika riktningar och initiativ, brittiska Labour som ju är ett paraply av tendenser och grupper, turkiska HDP som utgör en koalition av socialister,

feminister, ekologister, och så förstås spanska Podemos och, åtminstone tills nu, grekiska Syriza.

Det kanske inte kommer att vara så för alltid, i övermorgon kanske partistrukturer överhuvudtaget är obsoleta – eller utgör de hårt sammansvetsade militanta politiska stridsorganisationerna av mellankrigstyp svaret på frågan i en alltmer despotisk kapitalism. Men i vår innevarande historiska period är det breda mosaikpartier som kan förändra de politiska villkoren.

Att exemplen inspirerar även i vår svenska utkant är tydligt. ”Regnbågsalliansernas tid är nu”, deklarerar Arash Gelichkan i *Fria Tidningen* (29 sep) och kritiserar såväl svensk vänster som Fi för att inte slå sina påsar ihop. ”I Europa bubblar koalitionspartier”, utbrister *ETC*:s ledarskribent Roya Hakimnia (22 sep) och menar att ”receptet för framgång för politisk förändring tycks vara: koalitioner, folklighet och radikalism”. Ja, tänk, fortsätter hon: ”Vi skulle kunna bilda en socialistisk, feministisk, antirasistisk koalition. Även mindre partier som Socialistiska partiet kan vara med och autonoma som Allt åt alla, Ingen människa är illegal och andra aktivister kan forma ett utomparlamentariskt block inom koalitionen.” Och runt om inom såväl Vänsterpartiet som utanför tar aktivister upp frågan: ”Varför kan vi inte göra så, här!”

”Vi ska inte vara vår egen lilla kyrka, utan ett öppet brett parti för nya strömningar”, förklarade Jonas Sjöstedt vid Vänsterdagarna i Malmö häromveckan.

Det är hög tid att gå från ord till handling.

Offensiv

Vad står egentligen V för?

Revolutions redaktion

Offensiv 2/9 2015

Tendensfrihet är inget för V-ledningen, som istället utesluter personer. V är också ofta frånvarande från kamp och kampanjer.

Vilken sorts parti är Vänsterpartiet? Frågan diskuteras nu livligt både inom V och i vänstern utanför partiet. Detta sedan V-ledningen har tagit ställning för uteslutning av aktiva runt tidningen Revolution, samtidigt som diskussioner förs om att Socialistiska Partiet ska uppgå i V.

Diskussionen handlar också om V har något att lära från erfarenheter av andra vänsterpartier i Europa: Syriza, Podemos, Enhedslisten med flera. Dessa partier har fått starkt ökat stöd när de erbjudit en radikal vänsterprofil och ett alternativ som skiljer sig från de traditionella partierna.

Vänsterpartiet idag är ett parti med stora skillnader i åsikter och aktiviteter mellan olika orter och bland medlemmar, inklusive i riksdagsgruppen och partistyrelsen. I riksdagen är V ett stödparti till S-MP-regeringens budget. Vänsterpartiet har där fått igenom en del viktiga steg framåt, till exempel höjt underhållsstöd och gratis glasögon för unga upp till 19 år. Men partiet har samtidigt tvingats svälja stora ökningar till militären och de hårda budgetregler som förhindrar en verklig kursändring.

Lokalt och regionalt är V ”idag med och styr över 100 kommuner och 13 landsting/regioner. Och vi utgör en del av den rödgröna majoriteten i Sveriges kommuner och landsting (SKL)” (från partiets hemsida). I de flesta fall styr V tillsammans med S och MP, men i några fall i koalitioner där Moderaterna ingår, som i Gällivare och Ljusdal. Att uppnå dessa positioner gör att V:s lokala politiker inte sällan försvarar nedskärningar, som till exempel inom vården i Norrbottens landsting.

Å andra sidan har V i Malmö hoppat av samarbetet med S och MP i protest mot nedskärningar. Det är otvivelaktigt ett agerande som får stöd av många V-medlemmar och sympatisörer, som vill se Vänsterpartiet som en opposition från vänster.

I detta läge kommer diskussionen om tidskriftsföreningen Revolution, som till nyligen hette Avanti. Vänsterpartiets ledning, VU, föreslog i somras att Revolution ”är att betrakta som ett konkurrerande politiskt parti” och ”att det därmed inte är förenligt med medlemskap i Vänsterpartiet att vara aktiv i Revolution.”

Bakgrunden är att Revolution är den svenska sektionen av en internationell organisation, IMT. De lämnade för över 20 år sedan Rättvisepartiet Socialisternas föregångare, Offensiv, och dess international, CWI.

Huvudorsaken var att de som bildade IMT ville fortsätta som tidigare, trots de stora förändringar som då ägde rum – stalinismens kollaps i Sovjet, socialdemokratins förborgerligande och kapitalets globalisering.

Offensiv, senare Rättvisepartiet Socialisterna (RS), drog andra slutsatser. Vi menade att socialister måste orientera sig mot de skikt som kämpar mot högerpolitik, rasism och krig. Genom vår syn i dessa frågor och våra lokala kampanjer har RS kunnat bygga upp en förankring som har gett kommunala mandat, samtidigt som vi har spelat en roll i de flesta stora proteströrelser de senaste 25 åren.

De som bröt med Offensiv 1991-92 bildade tidskriftsföreningen Socialisten, en studiecirkel-liknande gruppering som hade medlemmar i både S och V. År 1996 drabbades de av ett förbudsbeslut från SSU. Redan 1981-82 hade SSU och S uteslutit Offensivs anhängare, som ett led i Socialdemokratins högervridning.

Socialisten förde en tynande tillvaro och år 2011 lämnade de flesta IMT. Kvar blev en minoritet som bildade Avanti, alltså numera Revolution. Med en radikal kritik av kapitalismen och krav på att Vänsterpartiet ska vara tydligare socialistiskt har de vunnit en del

anhängare i Ung Vänster och bland vänsterstudenter, däribland en suppleant i Vänsterpartiet partistyreelse, Peter Möller.

Parallellt med hot om uteslutning av Revolution har V-ledningen fört diskussioner med Socialistiska Partiet om att gå upp i Vänsterpartiet. SP tillhör också en internationell organisation som kallas Fjärde Internationalen.

SP har flera kända vänsterprofiler i sina led – som Håkan Blomqvist och Kjell Östberg – men har under en lång tid stagnerat. SP har tappat sina kommunala mandat och de flesta av de ganska många fackliga positioner de tidigare hade.

Till skillnad från Revolution har SP deltagit i många nätverk mot högerpolitiken, som Valfärd utan vinst och Folkkampanj för Gemensam Valfärd. I nätverken finns också Rättvisepartiet Socialisterna och en hel del medlemmar i Vänsterpartiet.

Flera SP:are har sett samtalen om att gå med i V som en del av en europeisk process. Deras systerorganisationer finns med i både Podemos i Spanien och Enhedslisten i Danmark. SP har då hoppats att som där kunna förena medlemskap i V med att fortsätta ge ut sin tidning, Internationalen, och fortsätta som medlemmar i sin internationella organisation. Detta kallas vanligen för "tendensfrihet", att olika riktningar har rätt att inom ett parti diskutera och driva politiska åsikter.

Väldigt lite uppmärksamhet ägnades i de första artiklarna om samtal mellan V och SP åt eventuella politiska skillnader. Men som exemplet Syriza har visat räcker det inte att samla många – det gäller också att ha en verkligt socialistisk, revolutionär politik. Att Syriza-ledningen svek sina löften verkar SP hålla med om. Men tidningen Flamman, som står V nära, kallade det senaste valresultatet, där Syriza blev största parti, för en "vänsterseger".

På sistone har dock Vänsterpartiets ledning, under partisekreterare Aron Etzler, dämpat SP:s förväntningar. "Ni är varmt välkomna som medlemmar i Vänsterpartiet, men kan inte utgöra någon politisk strömning eller vara medlemmar i Fjärde Internationalen", sammanfattas V-ledningens syn i SP:s tidning. Det som i våras verkade vara en rak process är nu en öppen fråga inför att SP ska avgöra frågan i oktober.

Vänsterpartiets partistyreelse beslutade med 12 röster mot 10 för ledningens förslag, att betrakta Revolution som ett konkurrerande projekt. Aron Etzler kommenterade i tidningen Internationalen att "Man kan inte ha ett projekt som går in i Vänsterpartiet och syftar till att värva medlemmar hos oss så som jag har uppfattat att Revolution har gjort. De har också en väldigt tydlig agenda där de säger att 'V är si och så och vi vill ändra på det'."

Hundratals V-medlemmar har skrivit på ett upprop mot beslutet. Bland dem riksdagsledamöterna Daniel Sestrajcic, ordförande i Vänsterpartiet Malmö, och Daniel Riazat från Falun, tidigare distriktsordförande i Dalarna.

"För mig är detta obegripligt av många skäl", skrev Daniel Sestrajcic i ett inlägg på Facebook, och fortsatte: "Många undrar varför Malmö är så framgångsrikt som partiorganisation. Hur har vi kunnat växa så explosionsartat? Hur har vi kunnat bli den partiförening som i valet växte röstmässigt mest av alla? Hur kan vi ha så mycket och bra aktiviteter med mera. Det finns många förklaringar. Jag skulle vilja hävda att en av dem är att vi inte ödslar tid med sådant som om en tidningsförening ska betraktas som en konkurrerande partiorganisation eller inte. Vi välkomnar alla som vill Vänsterpartiet väl och vi har mycket låga trösklar in till engagemang och aktivitet." Han påminde också om att partiet för drygt tio år sedan inte agerade mot högerfraktionen Vägval Vänster.

V-ledningens agerande är en påminnelse om Vänsterpartiets brister och svagheter. Partiet har aldrig fullt ut gjort upp med sin stalinistiska historia. Här finns motståndet mot att tillhöra

en international, eftersom den egna erfarenheten är att V:s föregångare SKP och senare VPK under många decennier följde Moskvas dekret. Här finns också motståndet mot tendensfrihet och fraktioner, eftersom dessa förbjöds under Stalin. Faktum är att fem anhängare till Offensiv uteslöts ur Ung Vänsters föregångare Kommunistisk Ungdom år 1989 för sin kritik av stalinismen. Det gällde exempelvis att Kinas Kommunistiska Parti deltog som gäster på KU:s kongress samma år.

Men lika viktigt som historien är dagens kamp. V-ledningens fokus idag är förhandlingar i riksdagen, medan partiet sällan syns med aktivister i kamp och kampanjer. Inför nästa års avtalsrörelse tillhör alltså V ledningen för Sveriges Kommuner och Landsting, den arbetsgivarorganisation som de offentliganställda facken förhandlar med om sina löner.

Sverige, liksom andra länder, behöver ett stort, brett arbetar- och vänsterparti. Rättvisepartiet Socialisterna skiljer sig från både Revolution och SP, men vi delar deras syn att ett sådant parti ska ha tendensfrihet, vara pluralistiskt och kämpande. Att ta till uteslutningar kommer inte att gynna varken V eller vänstern i allmänhet.

Ett nytt parti kommer att växa fram ur kamp, där vänsterpartister och övrig vänster, tillsammans med fackliga aktivister, aktiva i nätverk, antirasister, socialistiska feminister och många fler kommer att ingå. Rättvisepartiet Socialisterna kämpar för ett sådant parti, som säger nej till alla nedskärningar och privatiseringar, som organiserar och stöder kamp, med ett demokratiskt och socialistiskt program.

Lästips – om intern partidemokrati, ”tendensfrihet” m m

Bettelheim, [Införandet av fraktionsförbudet i SUKP 1921](#).

Edward H Carr, [Partiets inflytande](#) ur boken *Ryska Revolutionen del 1* (om utvecklingen av bolsjevikpartiet och de händelser som ledde fram till fraktionsförbudet)

Ernest Mandel, [Om Althusser, parti och klass](#) (om bl a den interna demokratin i franska kommunistpartiet)

Artikeln ”Varthän Vänsterpartiet? – intervju med Lars Ohly” av Dick Forslund & Kjell Pettersson i [Tidskriften Fjärde Internationalen om Vänsterpartiet Kommunisterna \(VPK\)](#), s. 121 f.